

บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศใน
กลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

THE ROLE OF MONK TEACHERS THE DHAMMA IN SCHOOLS TO MODIFY SEXUAL
RISK BEHAVIORS OF ADOLESCENTS TO PREVENT UNWANTED PREGNANCY

วิญญู กิณะเสน¹

WINYOU KINASEn

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่สังกัดอยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย 11 จังหวัด จำนวน 211 รูป พร้อมทั้งได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 11 รูป เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการให้ความรู้ในระดับมาก ส่วนด้านการฝึกอบรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ บ้านวัดโรงเรียนควรร่วมมือกันในการให้ความรู้แก่วัยรุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม และปลูกฝังให้วัยรุ่นตระหนักในการทำควมดีอย่างต่อเนื่อง

¹ น.ธ.เอก, ป.ธ.6, สน.ม. (พุทธศาสนศึกษา), Ph.D. (Buddhist Studies), มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

คำสำคัญ: 1. บทบาท 2. ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน 3. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
4. กลุ่มวัยรุ่น 5. การตั้งครรรค์ที่ไม่พึงประสงค์

Abstract

The objectives of this research article were as follows: 1) to study the role of monk teachers the dhamma in schools to modify sexual risk behaviors of adolescents to prevent unwanted pregnancy, 2) to find correlation between the role of monk teachers the dhamma in schools and the modify sexual risk behaviors, and 3) to study other suggestions of the role of monk teachers the dhamma in schools. Research was mixed methods both quantitative and qualitative. The sample group was the 211 people in 11 provinces who were monk teachers the dhamma in schools under the responsibility of Mahamakut Buddhist University, Sirindhornvidyalaya Campus, including in-depth interviews with key informants 11 people. The tools were questionnaires and structured in-depth interviews. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F test, and correlation coefficient. Qualitative analysis uses content analysis. The results of research were found that 1) the role of monk teachers the dhamma in schools to modify sexual risk behaviors of adolescents to prevent unwanted pregnancy had on a moderate level in 4 aspects. The knowledge had on a high level. Training, Support of creative activities and the coordination with relevant agencies had on a moderate level. 2) The results of hypothesis testing were found that correlation between the role of monk teachers the dhamma in schools and the modify sexual risk behaviors of adolescents were found that had correlate with the statistical significance at .01.. And 3) the monk teachers the dhamma in schools provided the following important suggestions: The Home, Temple and Schools should cooperate in educating teenagers about sexual risk behavior Behave according to tradition, culture and good society And instill in the youth awareness of continuous good deeds.

Key Word: 1. Role 2. Monk teachers the dhamma in schools 3. Sexual risk behaviors 4. Adolescents 5. Unwanted pregnancy

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อยลง ส่วนหนึ่งรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาจนลืมรักษานบธรรมเนียมนิยมและ

วัฒนธรรมอันดีงามของไทย เช่น การแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศ การรักษาวลสงวนตัว ฯลฯ มีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในเรื่องเพศและมองว่าการแสดงออกทางพฤติกรรมทางเพศถือเป็นเรื่องปกติธรรมดา จึงทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม และก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาทั้งการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และปัญหาการทำแท้ง ซึ่งผลสำรวจของ **สวนดุสิตโพล** เกี่ยวกับ “ทัศนคติของกลุ่มผู้หญิงที่อยู่ในวัยเรียน” อายุ 15-20 ปี จำนวน 1,031 คน ระหว่างวันที่ 21 มิ.ย.-10 ก.ค. พบว่า ร้อยละ 78 เคยมีเพื่อนหรือคนรู้จักมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและอยู่ก่อนแต่ง และร้อยละ 72 มีเพื่อนหรือคนรู้จักที่ตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ (<http://www.formumandme.com/teen/t10.html>) โดย **สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย** ได้เปิดเผยการจัดอันดับปัญหาสตรีตั้งครรภ์ในภาวะไม่พร้อมว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 2 ของโลก หญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมมีจำนวนสูงถึงร้อยละ 70 ของจำนวนผู้หญิงท้องก่อนแต่งทั้งหมด และมีแนวโน้มว่าจะตัวเลขอายุน้อยลงเรื่อย ๆ ส่วนการตั้งครรภ์ก่อนแต่งงานนั้น ประเทศไทยขึ้นแท่นอันดับ 1 ของเอเชีย และเป็นอันดับ 2 ของโลก (<http://highlight.kapook.com/view/90678>) **ข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข** รายงานว่า ในปี พ.ศ. 2555 มีการคลอดบุตรจำนวน 801,737 คน และจำนวน 129,451 คนเกิดจากคุณแม่อายุ 15-19 ปี (<http://thaipublica.org/2014/03/motherhood-in-childhood/>) ส่วนการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดชลบุรี สมุทรสาคร ระยอง และประจวบคีรีขันธ์ มีอัตราการคลอดของวัยรุ่นหญิงมากที่สุด คือ ประมาณ 79-85 รายต่อประชากร 1,000 คน (<http://isranews.org/thaireform-other-news/item/28336-stop-crisis-center.html>)

นอกจากนี้ **สำนักวิจัยมหาวิทยาลัยคริสเตียน** ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นไทย พบว่า ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม มีความเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นไทยเกิดจากความคึกคะนอง ร้อยละ 53.0 เกิดจากความอยากรู้อยากลอง ร้อยละ 50.2 เกิดจากการขาดความรู้ในการป้องกันตนเอง ร้อยละ 49.9 เกิดจากขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว ร้อยละ 48.5 เกิดจากถูกล่อลวง ร้อยละ 42.8 และเกิดจากถูกล่วงละเมิดทางเพศ ร้อยละ 39.9, มีความเห็นว่าปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นไทยทำให้วัยรุ่นติดโรคทางเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 54.5 ส่งผลให้วัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ร้อยละ 53.7 และส่งผลให้วัยรุ่นขาดสมาธิในการเรียน ร้อยละ 45.7 (<http://olympic.vcharkarn.com/vservice/showkratoo.php?Pid=78974>)

ดังนั้นจากสภาพปัญหาดังกล่าวทั้งนี้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควรแนะนำบุตรหลาน ให้เกิดความตระหนักถึงผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา โดยหลีกเลี่ยงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม งดเว้นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสารเสพติด หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของพ่อ แม่ ครู อาจารย์และญาติผู้ใหญ่ที่จะต้องช่วยกันดูแล ให้ความรักความอบอุ่น แก่บุตรหลาน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้บุตรหลานที่เป็นวัยรุ่นให้ปลอดภัยจากการถูกล่อลวงหรือคุกคาม

ทางเพศ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐก็ต้องสนใจและร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง นอกจากนี้บุคลากรทางพระพุทธศาสนาคือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในการช่วยอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่วัยรุ่น เพื่อช่วยในการลดพฤติกรรมเสี่ยงให้แก่วัยรุ่นได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติด การเล่นเกมพนัน การเที่ยวเตร่ พฤติกรรมชู้สาว และอื่น ๆ โดยการร่วมมือกับครูพี่เลี้ยง ผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา ให้แก่นักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 6) ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีส่วนร่วมกับชุมชน ที่เรียกว่า “ประชาสังคมบวร” บ้าน วัด โรงเรียน มุ่งที่การช่วยกันปลูกฝังความรู้คู่คุณธรรมและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นให้อยู่ในกรอบที่ดีของสังคม เพราะการแก้ไขปัญหาวัยรุ่นในปัจจุบัน จำเป็นต้องเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วนโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม ก่อนที่พลังของวัยรุ่นซึ่งเป็นพลังแห่งอนาคตของประเทศชาติจะถูกบั่นทอน จนไม่สามารถเป็นทรัพยากรบุคคลที่ดี เพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติในวันข้างหน้าได้

ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนดังกล่าว จึงมีความพยายามในการที่จะค้นหารูปแบบและจัดทำคู่มือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยอาศัยบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สำหรับใช้ในการฝึกอบรมวัยรุ่นให้เข้าใจถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและควรหลีกเลี่ยงให้ห่างไกลจากพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านั้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีบทบาทต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์อย่างไร

2.2 บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือไม่

2.3 มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์อย่างไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

3.2 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

3.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

4. สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1 ต้องรู้ความรู้อีกเกี่ยวกับบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

5.2 ได้รูปแบบบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

5.3 ได้คู่มือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

5.4 นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการฝึกอบรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

5.5 นำเสนอผู้บริหารเพื่อกำหนดเป็นนโยบายส่งเสริมบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่สังกัดอยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จำนวน 211 รูป ที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรจซี (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) จากประชากร จำนวน 464 รูป และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 11 รูป โดยเลือกจากตัวแทนครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดละ 1 รูป ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจในบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นอย่างดี

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากพระไตรปิฎก แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เอกสาร ตำรา วิชาการ แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับ บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านการให้ความรู้ (2) ด้านการ ฝึกอบรม (3) ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และ (4) ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิ เคิร์ท (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และแบบ สัมภาษณ์เชิงลึก 1 ชุด เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ธีระศักดิ์ อุณารมณเลิศ, 2549 : 65) เท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบและเก็บรวบรวม กลับคืนมาด้วยตนเอง ได้ครบทั้งหมด จำนวน 211 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบและจัดระเบียบข้อมูล จากนั้นตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ ผลเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลผลตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 75)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของครูพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อป้องกันการ ตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการอ่านจับใจความแล้วสรุปเพื่อตอบโจทย์วิจัยและ วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

7. ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

7.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ ตอบแบบสอบถาม มีอายุพรรษามากกว่า 10 พรรษา ร้อยละ 42.20 มีระดับการศึกษาทางโลกต่ำกว่า ปริญญาตรี ร้อยละ 68.20 และมีการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นเอก ร้อยละ 85.30

7.2 บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$, $SD=.72$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่ามียุทธศาสตร์อยู่ในระดับมากคือด้านการให้ ความรู้ ($\bar{x}=3.60$, $SD=.72$) รองลงมาคือด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$, $SD=.80$)

ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.03$, $SD=.89$) และสุดท้ายคือด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.25$, $SD=.89$) ตามลำดับปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการแปลผลบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	ระดับบทบาท		
	($\bar{x}$)	(SD)	แปลผล
1. ด้านการให้ความรู้	3.60	.72	มาก
2. ด้านการฝึกอบรม	3.43	.80	ปานกลาง
3. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์	3.30	.89	ปานกลาง
4. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.25	.89	ปานกลาง
รวม	3.40	.72	ปานกลาง

7.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบทบาทด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุด ($r=.896$) รองลงมาคือด้านการฝึกอบรม ($r=.893$) ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($r=.886$) และน้อยที่สุดคือด้านการให้ความรู้ ($r=.830$) สรุปคือบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

7.4 พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ ด้านการให้ความรู้ คือ บ้าน วัดโรงเรียนควรร่วมมือกันในการให้ความรู้แก่วัยรุ่น โดยพระเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่วนบ้านและโรงเรียนเน้นด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ด้านการฝึกอบรม คือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่องโดยเน้นการฝึกปฏิบัติเป็นสำคัญ และมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่ชัดเจน เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ คือ รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของกลุ่มวัยรุ่นให้เพียงพอ โดยมีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมดี ๆ ที่พระสอนศีลธรรมจัดขึ้น และมีหน่วยงานช่วยกำกับดูแลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการพัฒนาปลูกฝังให้วัยรุ่นตระหนักในการทำมาด้ายอย่างต่อเนื่อง

และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ พระสอนศีลธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานงานกันในการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และเป็นศูนย์กลางให้ความช่วยเหลือติดต่อประสานงานเพื่อการแก้ปัญหาของวัยรุ่น

7.5 ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า 1) พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการตั้งครรักที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากปัจจุบันมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาในประเทศไทยอย่างรวดเร็ว เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น วัยรุ่นสามารถเข้าถึงได้ง่าย แต่ขาดการไตร่ตรองที่ดี ทำให้เกิดความประมาท ขาดความยั้งคิด หลงติดในสื่อเหล่านั้นได้ง่าย เพราะขาดสติ จึงหลงไปยึดมั่นตามวัฒนธรรมที่ไม่ดีของตะวันตกซึ่งลัทธิไหลเข้ามามากเกินไป ขาดความรู้ทางด้านศีลธรรมจารีตและประเพณีอันดีงามของไทย อีกทั้งการขาดภาวะผู้นำของครอบครัวและชุมชน เนื่องจากในยุคโลกาภิวัตน์มีการแข่งขันกันอย่างมากในทางเศรษฐกิจ ต้นทุนทางสังคมจึงแตกต่างกัน ทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น สังคมขาดคุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นเหตุให้เด็กวัยรุ่นเกิดภาวะพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เนื่องจากความรู้ความเข้าใจทางคุณธรรมจริยธรรมของวัยรุ่นนั้นยังไม่รู้เท่าทันในการที่จะป้องกันที่ชัดเจน 2) ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีบทบาทในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรักที่ไม่พึงประสงค์ คือ พระสอนศีลธรรมจะต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าไปเผยแผ่ให้ความรู้แก่เด็กวัยรุ่น สอนในเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา ให้มีหิริโอตตปัสสะ รู้จักละอายเกรงกลัวต่อบาป ลดละเลิกพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม มีสติคอยกำกับไม่ให้ลุ่มหลงไปกับสิ่งเฝ้ายวนจิตใจ แนะนำให้รู้จักการประพฤติตัวให้เหมาะกับกาลเทศะและวัยของตนเองตลอดจนชี้ให้เห็นจุดเด่นและความสำคัญของพระพุทธศาสนาแล้วสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้ได้จริง โดยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอนและช่วยเหลือเด็กวัยรุ่นให้ห่างไกลจากพฤติกรรมเสี่ยง ผ่านการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและวันสำคัญของชาติ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม บรรพชา สามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น โดยเน้นให้เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันได้ทั้งครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เด็กวัยรุ่นได้มีโอกาสได้เข้าวัดฟังธรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความผูกพัน ความอบอุ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คือ ทุกภาคส่วนทั้งบ้าน วัด โรงเรียน ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐจะต้องให้ความสำคัญกับเด็กวัยรุ่นให้มากกว่านี้ ต้องช่วยกันชี้แนะสิ่งที่ถูกต้องด้วยเหตุและผล เพราะเด็กวัยรุ่นยังไม่สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดีได้ครบถ้วนหรือละเอียดถี่ถ้วนในทุกเรื่อง จึงต้องอาศัยผู้ใหญ่คอยชี้แนะแนวทาง โดยการจัดกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กวัยรุ่นในท้องถิ่นหรือชุมชนอยู่เป็นประจำ และสนับสนุนให้มีการฝึกสมาธิและปฏิบัติธรรมร่วมกัน เพื่อเป็นแบบอย่างให้เด็กวัยรุ่นได้เห็นสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน

จากประเด็นดังกล่าวมานี้ สามารถสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า “แนวทางการพัฒนาเด็กวัยรุ่นให้ห่างไกลจากพฤติกรรมเสี่ยงคือการให้ความรู้ตามหลักไตรสิกขา ฝึกฝนอบรมพัฒนาให้รู้จักแก้ไขปัญหาด้วยกิจกรรมที่สร้างสรรค์ทางศาสนาและวัฒนธรรม โดยการประสานงานร่วมกันของเครือข่ายประชาสังคม ‘บวร’”

8. อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$, $SD=.72$) ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่เข้าไปสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนมากจะมีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนทั้งในด้านพระพุทธศาสนาและการประพฤติปฏิบัติตนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ สอนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม อยู่ในกรอบวินัยของนักเรียน เช่น สอนเรื่องศีล 5 ความกตัญญูกตเวที ความละเอียดรอบคอบ มีสติและการระลึกรู้ได้ เป็นต้น ตลอดจนรับฟังปัญหาและสามารถแนะนำสั่งสอนให้คำอธิบายตามหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มวัยรุ่นให้รับรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ ส่วนการฝึกอบรมนั้นจะมีบทบาทบ้างตามเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่เน้นให้กลุ่มวัยรุ่นมีส่วนร่วม เช่น การบวชชีพราหมณ์หรือการบรรพชาอุปสมบท การจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม เป็นต้น เพื่อให้กลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่ได้เข้ารับการศึกษและได้รับการฝึกอบรมตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามสมควร และมีการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์บ้างในบางโอกาส โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มวัยรุ่นใช้พื้นที่วัดเพื่อการศึกษาและการนันทนาการ ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ในงานกิจการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวัยรุ่น เช่น อนุรักษ์ สถานที่ บุคลากร เป็นต้น ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณบางส่วนเพื่อการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ในส่วนของการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็มีบ้างเป็นบางครั้ง เมื่อกลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่เกิดปัญหาที่สามารถขอความช่วยเหลือจากครูพระสอนศีลธรรมเพื่อให้เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เป็นต้น ให้เข้ามาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่กลุ่มวัยรุ่นในชุมชนได้ หรืออาจจะเป็นการประสานงานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้ครูพระมีบทบาทมากในเรื่องการให้ความรู้ แต่ในประเด็นการฝึกอบรม การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น ยังอยู่แค่ระดับปานกลาง เพราะยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ดังที่ กรมการศาสนา (2548 : 3) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “คู่มือการดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน” ว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน คือ พระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติ เข้าไปอบรมสั่งสอนนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝัง

หลักธรรมทางศาสนาแก่นักเรียนจนเกิดความรู้คู่คุณธรรม ด้วยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน นำหลักธรรมคำสอนเข้าสู่สถานศึกษาผ่านกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาทั่วประเทศ และให้การอบรมแก่ประชาชนพร้อมกันด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสอนจริยธรรมศีลธรรม ดังที่ **สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** ได้มีพระราชดำรัสพระราชทานเนื่องในวันเปิดงานฉลองครบรอบ 100 ปี การประถมศึกษาเพื่อปวงชน ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2527 ดังความตอนหนึ่งว่า “การสอนจริยธรรม ศีลธรรม คนไทยมีกฎหมายบ้านเมือง มีคุณธรรมที่อยู่กันเป็นคณะ จำเป็นต้องทำให้ถูก และปลูกฝังตั้งแต่เล็ก ๆ แล้วทำให้ได้ผลมากกว่า เช่น เรื่องของความมีระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ความขยันขันแข็ง ความเมตตา กรุณา รู้จักสิทธิของตัวเองและผู้อื่น ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ในสังคมไทยมีเรื่องสัมมาคารวะ การมีมารยาทที่ดี ศาสนาแต่ละศาสนาก็มีวิธีการสอนของเขา ซึ่งจะมีหลักโดยเฉพาะ เช่น ศาสนาพุทธ คือ สอนเน้นพุทธประวัติ ในลักษณะของการเป็นตัวอย่างการกระทำของบุคคลที่ดั่งาม และในเรื่องนั้นก็อาจจะแทรกข้อธรรมะ เหมือนนิทานมีเคล็ดธรรมะ ซึ่งเมื่อสอนไปแล้วเด็กก็เกิดชอบและสนใจ และสอนพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนาแต่ละศาสนา เช่น ศาสนาพุทธ สอนพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีการไหว้พระ เรื่องจรรยาและศีลธรรม เป็นการบอกกันยาก เป็นเรื่องที่ต้องสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ แล้วปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีเดี๋ยวนี้มีหลายโรงเรียนจัดให้มีการฝึกสมาธิเพื่อจัดเอาเด็กที่วิ่งกันวุ่น ๆ มานั่งอยู่กับที่ มีเวลาคิดอะไรบ้าง ที่เห็นมากก็มีประโยชน์ แต่เด็กบางคนกลับแอบบอกว่าให้นั่งนิ่ง ๆ หลับตาก็ร้องไห้เลยก็มี เพราะว่าต้องหลับตามันมืด ๆ ก็เลยกลัว แต่การนั่งสมาธิก็ช่วยได้มาก...” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูประสิทธิ์วิธการ (ณรงค์ ธมฺมสุนฺทร)** (2555) เรื่อง “การศึกษาความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนกรณีศึกษาอำเภอลอง จังหวัดแพร่” พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ในการพัฒนาชุมชนและปลูกฝังความมีคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนแล้ว พระสงฆ์ยังต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็นด้วย ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าในบทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนาและการอบรมสั่งสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับภาพลักษณ์แห่งความดี ความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อส่งเสริมการให้การศึกษา ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชน เป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จกนรินทร์ เหลืองอ่อน** เรื่อง “บทบาทพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพื้นที่อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหา**

สมศรี บุญทัน (2554) เรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการเป็นครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน นารอง อำเภอนารอง จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการเป็นครูสอน วิชาพระพุทธศาสนาตามความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนนารอง อำเภอนารอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา และด้านการวัดและ การประเมินผลการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบทบาทด้านการสนับสนุน กิจกรรมที่สร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อ ป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุด ($r=.896$) รองลงมาคือด้านการฝึกอบรม ($r=.893$) ด้าน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($r=.886$) และน้อยที่สุดคือด้านการให้ความรู้ ($r=.830$) สรุป คือบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่ม วัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ ว่าบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนทั้ง 4 ด้านนั้นมีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากบทบาทเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของครูพระที่เข้าไปสอน ศีลธรรมในโรงเรียนจะต้องปฏิบัติ เพื่อให้การสอนนั้นบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป็นการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมที่ดีแก่เด็กให้สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน และสามารถ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีที่ถูกต้องและเหมาะสมได้ ดังนั้นบทบาทของครูพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนทั้งในด้านการให้ความรู้ การฝึกอบรม การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และการ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นบทบาทสำคัญที่มีผลทำให้เด็กสามารถปรับเปลี่ยน พฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมได้ หากครูพระศีลธรรมได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็กอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จกนรินทร์ เหลืองอ่อน** เรื่อง “บทบาท พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียน : ศึกษา เฉพาะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์คุณลักษณะบทบาทกับการมีส่วนร่วมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในการส่งเสริม แก่ นักเรียนในโรงเรียน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์เฉพาะด้านการศึกษาสามัญเท่านั้น สำหรับอายุ จำนวน พรรษา การศึกษาแผนกธรรม การศึกษาแผนกบาลี สถานภาพทางคณะสงฆ์ และจำนวนปีที่สอน มีความสัมพันธ์ในภาพรวม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ พบว่า

พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ บ้านวัดโรงเรียนควรร่วมมือกันในการให้ความรู้แก่วัยรุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม และปลูกฝังให้วัยรุ่นตระหนักในการทำมาค้าขายอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการฝึกฝนอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่วัยรุ่น ถ้าจะให้ได้อย่างเต็มที่จะต้องมีการร่วมมือกันระหว่างพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน คอยให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและดำเนินการอย่างจริงจัง แบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจน เน้นการปฏิบัติในรูปแบบของกิจกรรมที่สร้างสรรค์สามารถทำร่วมกันได้ทั้งครอบครัวและชุมชน จึงจะสามารถปลูกฝังค่านิยมอันดีงามและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีแก่วัยรุ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม ดังที่ **ถวิล ธาราโกชน และศรัณย์ ดำริสุข** (หน้า 6-10) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออก ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมในทางบวกหรือในทางลบ จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น ปัจจัยทางด้านสังคม เนื่องจากมนุษย์จะต้องมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน อยู่รวมกันเป็นสังคม และสร้างข้อกำหนดต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้สังคมสงบเรียบร้อย เรียกว่า โครงสร้างของสังคม เป็นเสมือนสิ่งบังคับพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัด กิจเมธี ดิถีวิโร (เพื่อนฝูง)** (2555) เรื่อง “การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนในเขตตำบลดอนมูล อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่” พบว่า พระสงฆ์ที่พึงปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนในเขตพื้นที่ คือ (1) การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหา ระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน และกลุ่มเพื่อนวัยรุ่น ให้ผู้นำชุมชนได้มีบทบาทในการช่วยกันประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัคร ตำรวจบ้าน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และประชาชนในชุมชน ช่วยกันเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ไม่ให้เกิดปัญหาภายในชุมชน (2) โรงเรียนควรให้การสนับสนุนพระสงฆ์ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนจริยศึกษาในโรงเรียนอย่างจริงจัง และมีระบบระเบียบมากขึ้น ควรจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ทางด้านจริยธรรมอย่างกว้างขวาง และ (3) ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางจริยธรรม

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$, $SD=.72$) จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือรัฐบาลควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและให้ความรู้แก่วัยรุ่น โดยการประสานงานร่วมมือกันระหว่างพระสอนศีลธรรม

ในโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มวัยรุ่น

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.40$, $SD=.72$) จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติคือ 1) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรปรับปรุงบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น ครอบครัว โรงเรียน สาธารณสุข หน่วยงานส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมพฤติกรรมของวัยรุ่นอย่างเต็มที่ 2) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นแก่วัยรุ่นอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้และการปรับพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นของวัยรุ่น และ 3) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรให้ความรู้และจัดการฝึกอบรมแก่วัยรุ่นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่กลุ่มวัยรุ่น

9.3.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมการฝึกอบรมกลุ่มวัยรุ่นโดยความร่วมมือกันของภาคประชาสังคม เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

9.3. ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมกลุ่มวัยรุ่นตามวิถีพุทธ

10. เอกสารอ้างอิง

การศาสนา, กรม. (2548). คู่มือการดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

กิจเมธี ดิษฐวิโร, พระครูปลัด (เพื่อนฝูง). (2555). “การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนในเขตตำบลดอนมูล อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จักนรินทร์ เหลืองอ่อน. “บทบาทพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียน : ศึกษาเฉพาะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิต.
- ถวิล ธาราโกชน และสรันย์ ดำริสุข. (2543). **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ.
- ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ. (2549). **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา**. นครปฐม: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประสิทธิ์วรการ, พระครู (ณรงค์ ธมมสุนทรโร). (2555). “การศึกษาความคาดหวังต่อบทบาทของ พระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนกรณีศึกษา อำเภอลอง จังหวัดแพร่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมศรี บุญทัน, พระมหา. (2554). “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการเป็นครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาใน โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- <<http://www.formumandme.com/teen/t10.html>> (สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2557)
- <<http://hilight.kapook.com/view/90678>> (สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2557)
- <<http://isranews.org/thaireform-other-news/item/28336-stop-crisis-center.html>> (สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2557)
- <<http://olympic.vcharkarn.com/vservice/showkratoo.php?Pid=78974>> (สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2557)
- <<http://thaipublica.org/2014/03/motherhood-in-childhood/>> (สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2557)

11. คำขอบคุณ

ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้ทุน สนับสนุนการวิจัย และเจ้าหน้าที่ของสถาบันที่คอยอำนวยความสะดวกและติดต่อประสานงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ดร.ปาน กิมปี ที่ช่วยตรวจแก้งานวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ ตลอดจนที่ปรึกษางานวิจัยทุกท่าน ซึ่งได้กรุณาช่วยตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด ต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการวิจัยภาคสนามทุกท่าน